

13. ZAKRES ROBÓT BUDOWLANYCH REMONTOWYCH I RENOWACYJNYCH, ROZWIĄZANIA BUDOWLANO-MATERIAŁOWE;

Według wniosków i zaleceń zamieszczonych w ekspertyzie technicznej budynku kościoła oraz wniosków z przeprowadzonej wizji lokalnej, należy wykonać kompleksowy remont konserwatorski budynku dawnej cerkwi.

Przedmiotowe opracowanie dotyczy wymiany poszycia dachowego cerkwi wraz z remontem wieżby dachowej, uszkodzonych ścian tamburu, konserwacją krzyża, wymianą drewnianego oszalowania oraz montażem instalacji odgromowej.

Roboty budowlane, remontowe i modernizacyjne związane z remontem obiektu zostały zaprojektowane w sposób zapewniający maksymalne zachowanie i wykorzystanie substancji zabytkowej. Elementy bezpowrotnie zniszczone, zdegradowane w stopniu wykluczającym remont (w szczególności elementy wystroju zewnętrznego, detal architektoniczny, elementy dachu), zostaną zrekonstruowane w technice pierwotnej z użyciem materiału analogicznych do pierwotnego.

Fot. Dach i zadaszenie strona północna, stan zachowania na 2024 r.

Fot. Dach i zadaszenie strona południowa, stan zachowania na 2024 r.

13.1. Dach nad babińcem

Fot. Dach nad babińcem, widok od południa, stan zachowania na 2024 r.

Fot. Elewacja zachodnia, stan zachowania na 2024 r.

Fot. Elewacja zachodnia, zadaszenie wejścia głównego, stan zachowania na 2024 r.

Projektant: mgr. inż. arch. Monika Hanusiak-Chodur
 Archivista sp. z o.o., Stary Wiśnicz 16, 32-720 Nowy Wiśnicz, e-mail: info@desint-studio.com

Fot. Elewacja zachodnia, zadaszenie wejścia głównego, stan zachowania na 2024 r.

Fot. Elewacja zachodnia, zadaszenie wejścia głównego, stan zachowania na 2024 r.

Projektant: mgr. inż. arch. Monika Hanusiak-Chodur
 Archivista sp. z o.o., Stary Wiśnicz 16, 32-720 Nowy Wiśnicz, e-mail: info@desint-studio.com

Fot. Elewacja zachodnia, zadaszenie wejścia głównego, stan zachowania na 2024 r.

Projektuje się demontaż blaszanego pokrycia dachu nad babińcem

Projektuje się demontaż blaszanego pokrycia daszku okapowego na elewacji zachodniej.

Projektuje się demontaż blaszanego pokrycia dwuspadowego daszku nad wejściem głównym.

Jeżeli właściwe przeprowadzenie prac w obrębie dachu cerkwi nad babińcem wymagało będzie demontażu ozdobnych, drewnianych gzymsów zlokalizowanych na elewacji zachodniej oraz pod okapami od południa i północy, należy je zdemontować i zabezpieczyć celem ich ponownego zamontowania po zakończeniu planowanych prac w obrębie dachu.

Po zdemontowaniu blachy oraz odbiciu desek należy dokonać szczegółowego przeglądu odsłoniętej więźby dachowej. Elementy drewniane wykazujące zniszczenia i uszkodzenia (spowodowane przez wilgoć, zagrzybienie, destrukcyjne działanie owadów) w stopniu wykluczającym ich renowację, należy wymienić na nowe.

Projektuje się wymianę w 50% krokwi dachowych nad babińcem.

Zakłada się wykorzystanie pozostałych elementów konstrukcji więźby dachowej nad babińcem na poziomie 50%.

Projektuje się wymianę 100% konstrukcji daszku okapowego na elewacji zachodniej (analogiczna do istniejącej).

Projektuje się wymianę 100% konstrukcji daszku nad wejściem głównym do budynku (po dokładnym jej rozpoznaniu).

Projektuje się wymianę 100% odeskowania ściany szczytowej na elewacji zachodniej wraz z olistowaniem.

Nowe elementy konstrukcyjne, stanowiące niezbędne uzupełnienia oryginalnej substancji, powinny być wykonane z drewna iglastego, powietrzno-suchego, impregnowanego metodą kąpieli atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową, nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np FOBOS M-4 lub równoważnym.

Elementy konstrukcji więźby dachowej zakwalifikowane do pozostawienia należy zaimpregnować tym samym preparatem metodą pędzlowania lub natrysku.

Demontaż elementów więźby dachowej należy wykonywać tak aby poprzez inwentaryzację w trakcie budowy dało się wiernie odtworzyć układy pierwotne.

Przekroje nowych elementów powinny być zgodne z elementami, stanowiącymi oryginalną substancję, przeznaczoną do wymiany; należy wykonać ich dokładną kopię używając elementy wymieniane jako szablon. W połączeniach ciesielskich stosować zamki oraz usztywnienia wzmacniane kołkowaniem, odpowiednio według istniejących elementów zabytkowej konstrukcji. Wszystkie wycięcia, wręby, zaciosy i otwory itp. należy przed połączeniem zaimpregnować preparatem grzybo i owadobójczym oraz podnoszącym odporność ogniową (FOBOS m-4 lub równoważnym).

Należy dokonać dokładnego przeglądu metalowych kotew i klamer wzmacniających drewnianą konstrukcję dachu (jeżeli takie występują). W przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego należy zamontować zgodnie ze sztuką budowlaną nowe elementy wzmacniające, tożsame z pierwotnymi.

Fot. Sklepienie z krążyną oraz więźbą dachową nad babińcem. Stan zachowania na 2024 r.

Fot. Sklepienie z krążyną oraz więźbą dachową nad babińcem – widok na ścianę tamburu.
Stan zachowania na 2024 r.

Po uzyskaniu dostępu do zewnętrznej powierzchni drewnianych sklepień należy dokonać dokładnego przeglądu stanu zachowania drewnianych krążyn oraz przymocowanych do niego elementów sklepienia.

W przypadku stwierdzenia uszkodzeń krążyn nie kwalifikujących ich do wymiany, należy rozważyć wzmocnienie ich poprzez obustronne obłożenie drewnianymi deskami i skręcenie metalowymi śrubami.

Powierzchnię zewnętrzną sklepienia należy dokładnie odczyścić.

Ubytki w brusach i deskach z których wykonane jest sklepienie, należy uzupełnić poprzez flekowanie – nowe fleki należy dostosować do starego materiału pod względem wielkości (szerokości) przebiegu słoików. W miarę możliwości należy zastosować łączenie na tyble drewniane. W przypadku stwierdzenia większych uszkodzeń elementów ścian należy uzupełnić ubytki brusami sosnowymi.

Zakłada się, że zabieg flekowania obejmie 3% powierzchni zewnętrznej sklepienia. Należy uzupełnić gliną ubytki w szczelinach na styku brusów stanowiących sklepienie. Powierzchnię sklepienia należy zaimpregnować metodą pędzlowania lub natryskowo preparatem chroniącym drewno chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśń, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np. FOBOS M-4 lub równoważnym.

Uwaga! Wszystkie prace w obrębie sklepienia należy prowadzić ze szczególną ostrożnością i dbałością, tak aby nie doprowadzić do zniszczenia polichromii położonej na jego wewnętrznej powierzchni.

Projektuje się wykonanie pełnego deskowania powierzchni dachu z desek o grubości 2,5 cm. Deski powinny być wykonane z drewna iglastego, powietrzno-suchego, impregnowanego metodą kąpielii atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśń, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np. FOBOS M-4 lub równoważnym.

Nowe pokrycie dachu wraz z obróbkami blacharskimi projektuje się wykonać z blachy tytanowo-cynkowej, kładzionej metodą tradycyjną na rąbek stojący, podwójnie zaklepywanej, z zachowaniem podziałów pierwotnych.

Pod nowe blaszane poszycie należy ułożyć matę strukturalną zgodnie z wytycznymi producenta blachy.

Projektuje się zainstalowanie nowego rynnowania z blachy tytanowo-cynkowej w kolorze dachu. Nowe obróbki blacharskie wykonać z blachy tytanowo-cynkowej w kolorze pokrycia dachu.

Projektuje się zainstalowanie nowej instalacji odgromowej.

13.2. Dach nad prezbiterium, zakrystią i salką katechetyczną.

Fot. Dach nad prezbiterium i zakrystią południową. Stan zachowania 2024 r.

Fot. Dach nad prezbiterium i zakrystią północną. Stan zachowania 2024 r.

Projektuje się demontaż istniejącego blaszanego pokrycia dachu.

Projektuje się demontaż istniejącego deskowania pod blachą.

Jeżeli właściwe przeprowadzenie prac w obrębie dachu cerkwi nad prezbiterium wymagało będzie demontażu gzymsów zlokalizowanych na elewacji wschodniej należy je zdemontować i zabezpieczyć celem ich ponownego zamontowania po zakończeniu planowanych prac w obrębie dachu.

Po zdemontowaniu blachy oraz odbiciu desek należy dokonać szczegółowego przeglądu odsłoniętej więźby dachowej. Elementy drewniane wykazujące zniszczenia i uszkodzenia (spowodowane przez wilgoć, zagrzybienie, destrukcyjne działanie owadów) w stopniu wykluczającym ich renowację, należy wymienić na nowe.

Projektuje się wymianę 50% krokwi dachowych nad prezbiterium.

Projektuje się wymianę 50% krokwi dachowych nad salką katechetyczną od południa.

Projektuje się wymianę 100 % krokwi dachowych nad zakrystią od północy.

Zakłada się wykorzystanie pozostałych elementów konstrukcji więźby dachowej nad prezbiterium na poziomie 50%.

Zakłada się wykorzystanie pozostałych elementów konstrukcji więźby dachowej nad salką katechetyczną od południa na poziomie 50%.

Projektuje się wymianę pozostałych elementów konstrukcji więźby dachowej nad zakrystią od północy na poziomie 100%.

Projektuje się wymianę w 100% desek okapowych pod zadaszeniem zakrystii północnej i salki katechetycznej od strony południowej.

Projektuje się wymianę wszystkich belek stropowych w zakrystii od strony północnej.

Nowe elementy konstrukcyjne, stanowiące niezbędne uzupełnienia oryginalnej substancji, powinny być wykonane z drewna iglastego, powietrzno-suchego, impregnowanego metodą kąpieli atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np FOBOS M-4 lub równoważnym.

Elementy konstrukcji więźby dachowej zakwalifikowane do pozostawienia należy zaimpregnować tym samym preparatem metodą pędzlowania lub natrysku.

Demontaż elementów więźby dachowej należy wykonywać tak aby poprzez inwentaryzację w trakcie budowy dało się, w miarę możliwości, wiernie odtworzyć układy pierwotne.

Przekroje nowych elementów powinny być zgodne z elementami, stanowiącymi oryginalną substancję, przeznaczoną do wymiany; należy wykonać ich dokładną kopię używając elementy wymieniane jako szablon. W połączeniach ciesielskich stosować zamki oraz usztywnienia wzmacniane kołkowaniem, odpowiednio według istniejących elementów zabytkowej konstrukcji. Wszystkie wycięcia, wręby, zaciosy i otwory itp. należy przed połączeniem zaimpregnować preparatem grzybo i owadobójczym oraz podnoszącym odporność ogniową (FOBOS m-4 lub równoważnym).

Należy dokonać dokładnego przeglądu metalowych kotew i klamer wzmacniających drewnianą konstrukcję dachu (jeżeli takie występują). W przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego należy zamontować zgodnie ze sztuką budowlaną nowe elementy wzmacniające, tożsame z pierwotnymi.

Po uzyskaniu dostępu do zewnętrznej powierzchni drewnianych sklepień nad prezbiterium należy dokonać dokładnego przeglądu stanu zachowania drewnianych krążyn oraz przymocowanych do niego elementów sklepienia. W przypadku stwierdzenia uszkodzeń krążyn nie kwalifikujących ich do wymiany, należy rozważyć wzmocnienie ich poprzez obustronne obłożenie drewnianymi deskami i skręcenie metalowymi śrubami.

Powierzchnię zewnętrzną sklepienia należy dokładnie odczyścić.

Ubytki w brusach i deskach z których wykonane jest sklepienie, należy uzupełnić poprzez flekowanie – nowe fleki należy dostosować do starego materiału pod względem wielkości (szerokości) przebiegu słoików. W miarę możliwości należy zastosować łączenie na tyble drewniane. W przypadku stwierdzenia większych uszkodzeń elementów ścian należy uzupełnić ubytki brusami sosnowymi.

Zakłada się, że zabieg flekowania obejmie ok. 3% powierzchni sklepienia.

Należy uzupełnić gliną ubytki w szczelinach na styku brusów stanowiących sklepienie.

Powierzchnię sklepienia należy zaimpregnować metodą pędzlowania lub natryskowo preparatem chroniącym drewno chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np FOBOS M-4 lub równoważnym.

Uwaga! Wszystkie prace w obrębie sklepienia należy prowadzić ze szczególną ostrożnością i dbałością, tak aby nie doprowadzić do zniszczenia polichromii położonej na jego wewnętrznej powierzchni.

Projektuje się wykonanie pełnego deskowania powierzchni dachu z desek o grubości 2,5 cm. Deski powinny być wykonane z drewna iglastego, powietrzno-suchego, impregnowanego metodą kąpieli atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np. FOBOS M-4 lub równoważnym.

Nowe pokrycie dachu wraz z obróbkami blacharskimi projektuje się wykonać z blachy tytanowo-cynkowej, kładzionej metodą tradycyjną na rąbek stojący, podwójnie zaklepywanej, z zachowaniem podziałów pierwotnych.

Pod nowe blaszane poszycie należy ułożyć matę strukturalną zgodnie z wytycznymi producenta blachy.

Projektuje się zainstalowanie nowego orynnowania z blachy tytanowo-cynkowej w kolorze dachu. Nowe obróbki blacharskie wykonać z blachy tytanowo-cynkowej w kolorze pokrycia dachu. Projektuje się zainstalowanie nowej instalacji odgromowej.

13.3. Kopuła nad nawą

Ośmiopłociowa kopuła zrębowa na tamburze stanowi przekrycie nawy o rzucie kwadratu.

Fot. Kopuła. Stan zachowania na 2024 r.

Fot. Ściany sklepienia kopuły, widok od zewnątrz. Stan zachowania na 2024 r.

Projektuje się demontaż istniejącego blaszanego pokrycia dachu kopuły .

Projektuje się demontaż metalowego krzyża wieńczącego latarnię.

Projektuje się demontaż latarni celem wykonania remontu i wzmocnienia konstrukcji.

Projektuje się demontaż drewnianego gzymsu pod zadaszeniem kopuły.

Projektuje się usunięcie całości desek szalunkowych z olistowaniem oraz konstrukcji od łąt służącej do ich mocowania do ścian tamburu.

Ściany, wykonane z bierwion sosnowych, należy od zewnątrz dokładnie przeglądnąć (również pod połaciami zadaszenia babińca, prezbiterium i zadaszeniem nad pendentywami), ubytki w ścianach spowodowane korozją drewna i działaniem owadów należy uzupełnić poprzez flekowanie. Nowe fleki należy dostosować do starego materiału pod względem wielkości (szerokości) przebiegu słoików. W miarę możliwości należy zastosować łączenie na tyble drewniane. W przypadku stwierdzenia większych uszkodzeń elementów ścian należy uzupełnić ubytki brusami sosnowymi.

W związku z tym, że ściany tamburu uległy przemieszczeniu pionowemu oraz wychyleniu od pionu, co świadczy o osłabieniu konstrukcji nośnej w obrębie tego elementu, szczególnie widoczne jest to od strony południowej w miejscu występowania łuku prezbiterium, należy po zdemontowaniu oszalowania dokonać dokładnego przeglądu ścian i zlokalizować przyczynę ich przemieszczenia.

Do celów projektowych zakłada się, że konieczna będzie wymiana ok 10 m² brusów ścian tambura. W czasie tych prac konieczne może być również spionizowanie ścian przy użyciu siłowników hydraulicznych lub innych dostępnych metod.

Należy założyć również, że 5 % pozostałej powierzchni zewnętrznej ścian tamburu poddana będzie remontowi poprzez flekowanie..

Bierwiona (brusy) wykazujące zniszczenia i uszkodzenia (spowodowane przez wilgoć, zagrzybienie, destrukcyjne działanie owadów) w stopniu wykluczającym ich renowację, należy, po konsultacji ze służbami konserwatorskimi, wymienić na nowe.

Całość odkrytych ścian na zewnątrz budynku należy zabezpieczyć metodą pędzlowania lub natrysku atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np FOBOS M-4 lub równoważnym.

Materiał do flekowania oraz większe elementy przeznaczone do wymiany, przed wbudowaniem, należy zabezpieczyć tym samym preparatem.

Na powierzchni ścian zewnętrznych z której zdemontowano wcześniej odeskowanie należy ułożyć nową konstrukcję do mocowania desek szalunkowych zabezpieczoną kąpieli atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) np FOBOS M-4 lub równoważnym.

Projektuje się wymianę wszystkich desek szalunkowych z olistowaniem, ozdobnego arkadowania pod dachem kopuły oraz drewnianego gzymsu. Elementy te należy wykonać z desek modrzewiowych.

Na powierzchni ścian zewnętrznych z której zdemontowano wcześniej odeskowanie należy ułożyć nową konstrukcję do mocowania desek szalunkowych.

Materiały te należy zaimpregnować preparatem przeznaczonym do stosowania zewnętrznego, chroniącym przed korozją biologiczną, zmniejszającym nasiąkliwość drewna, neutralizującym grzyby zapewniającym konserwację o ochronę drewna od zewnątrz np. GONTOX W lub równoważnym.

W przypadku stwierdzenia w innych, obecnie zakrytych miejscach elementów znacząco zdegradowanych i zagrażających stabilności budowli zaleca się ich wymianę ze złożeniem i zabezpieczeniem materiału pierwotnego jako wzorca, co pozwoli w późniejszym czasie na rekonstrukcję polichromii na nowym podłożu.

13.4. Zadaszenie nad pendentywami.

Fot. Zadaszenie nad pendentywami oraz ścianą nawy. Stan zachowania na 2024 r.

Fot. Zadaszenie nad pendentywem oraz ścianą nawy. Stan zachowania na 2024 r.

Projektuje się demontaż istniejącego blaszanego zadaszenia pendentywów nawy i zadaszenia ścian od strony północnej i południowej.

Projektuje się demontaż istniejącego deskowania pod blachą na powierzchniach płaskich.
Projektuje się wymianę desek szalunkowych i drewnianego gzymsu w obszarze styku dachu salki katechetycznej ze ścianą tamburu,
Jeżeli właściwe przeprowadzenie prac w obrębie zadaszania pendentyw i ścian nawy wymagało będzie demontażu gzymsów na całej długości należy je zdemontować i zabezpieczyć celem ich ponownego zamontowania po zakończeniu planowanych prac w obrębie dachu.

Po zdemontowaniu blachy oraz odbiciu desek należy dokonać szczegółowego przeglądu odsłoniętej konstrukcji zadasznień pendentyw.

Elementy drewniane wykazujące zniszczenia i uszkodzenia (spowodowane przez wilgoć, zagrzybienie, destrukcyjne działanie owadów) w stopniu wykluczającym ich renowację, należy wymienić na nowe.

Projektuje się wymianę 100 % konstrukcji zadasznienia pendentyw.

Projektuje się wykonanie pełnego deskowania powierzchni zadasznienia pendentyw i ścian nawy z desek o grubości 2,5 cm.

Deski powinny być wykonane z drewna iglastego, powietrzno-suchego, impregnowanego metodą kąpieli atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np FOBOS M-4 lub równoważnym.

Demontaż elementów konstrukcyjnych zadasznienia należy wykonywać tak aby poprzez inwentaryzację w trakcie budowy dało się wiernie odtworzyć układy pierwotne.

Przekroje nowych elementów powinny być zgodne z elementami, stanowiącymi oryginalną substancję, przeznaczoną do wymiany; należy wykonać ich dokładną kopię używając elementy wymieniane jako szablon. W połączeniach ciesielskich stosować zamki oraz usztywnienia wzmacniane kołkowaniem, odpowiednio według istniejących elementów zabytkowej konstrukcji. Wszystkie wycięcia, wręby, zaciosy i otwory itp. należy przed połączeniem zaimpregnować preparatem grzybo i owadobójczym oraz podnoszącym odporność ogniową (FOBOS m-4 lub równoważnym).

Należy dokonać dokładnego przeglądu metalowych kotew i klamer wzmacniających drewnianą konstrukcję dachu (jeżeli takie występują). W przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego należy zamontować zgodnie ze sztuką budowlaną nowe elementy wzmacniające, tożsame z pierwotnymi.

Nowe pokrycie zadaszenia wraz z obróbkami blacharskimi projektuje się wykonać z blachy tytanowo-cynkowej, kładzionej metodą tradycyjną na rąbek stojący, podwójnie zaklepywanej, z zachowaniem podziałów pierwotnych.

Pod nowe blaszane poszycie należy ułożyć matę strukturalną zgodnie z wytycznymi producenta blachy.

13.5. Latarnia

Fot. Latarnia, stan zachowania na 2024 r.

Fot. Latarnia – widok od wewnątrz. Stan zachowania na 2024 r.

Projektant: mgr. inż. arch. Monika Hanusiak-Chodur
Archivista sp. z o.o., Stary Wiśnicz 16, 32-720 Nowy Wiśnicz, e-mail: info@desint-studio.com

Po zdemontowaniu latarni należy wykonać jej gruntowny remont.

Po usunięciu pokrycia blaszanego należy dokonać kontroli zachowania poszczególnych elementów konstrukcyjnych latarni, przykrywającego ją hełmu cebulastego z królem i kulą oraz drewnianych, profilowanych gzymsów.

W związku z widocznym osłabieniem posadowienia latarni projektuje się konieczność wymiany w 100% elementów konstrukcyjnych.

Do celów kosztorysowych zakłada się konieczność wymiany 50 % pozostałych drewnianych elementów latarni.

Projektuje się usunięcie desek którymi od wewnątrz zabito zaszkłone otwory w ściankach latarni.

Projektuje się wykonanie nowego, drewnianego króla na wzór obecnego.

Należy wykonać rekonstrukcję kuli stanowiącej podstawę krzyża. Kula winna być wykonana z blachy miedzianej, złożona galwanicznie.

Uwaga! Przy montażu kuli należy zwrócić uwagę na odizolowanie blachy miedzianej od blachy cynkowej poszycia dachowego. Pozwoli to zapobiec powstawaniu ognisk galwanicznych i w konsekwencji degradacji blachy tytanowo-cynkowej.

Nowe elementy konstrukcyjne, stanowiące niezbędne uzupełnienia oryginalnej substancji, powinny być wykonane z drewna iglastego, powietrzno-suchego, impregnowanego metodą kąpieli atestowanym preparatem chroniącym drewno przed korozją biologiczną (owady, grzyby, pleśnie, mchy itp.) i zwiększającym odporność ogniową nie powodującym korozji stali, który może być stosowany w elementach mających kontakt ze stalowymi łącznikami czy kotwami, np. FOBOS M-4 lub równoważnym.

Elementy konstrukcji latarni i jej zadaszenia zakwalifikowane do pozostawienia należy zaimpregnować tym samym preparatem metodą pędzlowania lub natrysku.

Demontaż elementów latarni i jej zadaszenia należy wykonywać tak aby poprzez inwentaryzację w trakcie budowy dało się, w miarę możliwości, wiernie odtworzyć układy pierwotne.

W przypadku braku możliwości ponownego montażu sufitu latarni na którym znajduje się polichromia, należy odtworzyć ją na nowym elemencie.

Przekroje nowych elementów powinny być zgodne z elementami, stanowiącymi oryginalną substancję, przeznaczoną do wymiany; należy wykonać ich dokładną kopię używając elementy wymieniane jako szablon. W połączeniach ciesielskich stosować zamki oraz usztywnienia wzmacniane kołkowaniem, odpowiednio według istniejących elementów zabytkowej konstrukcji. Wszystkie wycięcia, wręby, zaciosy i otwory itp. należy przed połączeniem zaimpregnować preparatem grzybo i owadobójczym oraz podnoszącym odporność ogniową (FOBOS m-4 lub równoważnym).

Nowe pokrycie zadaszenia latarni wraz z obróbkami blacharskimi oraz gzymsami projektuje się wykonać z blachy tytanowo-cynkowej, kładzionej metodą tradycyjną na rąbek stojący, podwójnie zaklepywanej, z zachowaniem podziałów pierwotnych.

Pod nowe blaszane poszycie należy ułożyć matę strukturalną zgodnie z wytycznymi producenta blachy.

Projektuje się, po pokryciu latarni blachą, zainstalowanie nowej instalacji odgromowej.

Uwaga! Przy wykonywaniu remontu latarni należy uwzględnić konieczność podwieszenia pod nią w późniejszym czasie ozdobnego żyrandola.

13.6. Metalowy krzyż wieńczący latarnię

Fot. Zachowany krzyż wieńczący latarnię, stan zachowania na 2024 r.

W zakresie konserwacji krzyża projektuje się:

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej obiektu przed rozpoczęciem prac konserwatorskich.
2. Demontaż krzyża w celu przeprowadzenia prac konserwatorskich.
3. Usunięcie luźnych zanieczyszczeń. - prace konserwatorskie należy rozpocząć od wstępnego oczyszczenia mechanicznego (przy pomocy miękkich pędzli) z kurzu oraz innych zabrudzeń, pozwoli to na ostateczną diagnozę stanu zachowania krzyży jak również identyfikację elementów wtórnych oraz ubytków pierwotnej konstrukcji.
4. Wyprowadzenie zniekształceń - zachowane elementy krzyża, należy przywrócić do pierwotnej formy, będącej podstawą do rekonstrukcji całości.
5. Usunięcie produktów korozji z elementów żelaznych - oczyszczenie z produktów korozji metodą mechaniczną oraz doczyszczenie strumieniowo ścierną do poziomu

Projektant: mgr. inż. arch. Monika Hanusiak-Chodur
Archivista sp. z o.o., Stary Wiśnicz 16, 32-720 Nowy Wiśnicz, e-mail: info@desint-studio.com

pozwalającego na nałożenie zabezpieczenia antykorozyjnego (odwracalna galwanizacja na zimno).

6. Oczyszczenie elementów miedzianych - Elementy miedziane (pukle) oczyścić metodą chemiczną ze zwróceniem szczególnej uwagi na pierwotne wykończenie powierzchni (partię złocień). Ubytki warstwy pozłotniczej zrekonstruować metodą pierwotną (ustalenie po demontażu krzyża).
7. Rekonstrukcję brakujących elementów - należy wykonać rekonstrukcję brakujących elementów krzyży, w przypadku stwierdzenia ich braku (promienie, księżyce etc.) na podstawie analogii, z zachowaniem pierwotnej metody wykonania (metoda kowska), oraz wykonać montaż metodą historyczną.
8. Zabezpieczenie antykorozyjne elementów stalowych - należy zabezpieczyć antykorozyjnie konstrukcję stalową poprzez dwukrotne nałożenie preparatu o zawartości 96 % czystego cynku. Z kolei nałożyć warstwę zabezpieczającą w postaci kompatybilnej z preparatem antykorozyjnym farby w kolorze grafitowym (np. Lawigraf lub równoważną).
9. Konserwacja kuli - należy wykonać konserwację lub rekonstrukcję złoczonej kuli stanowiącej podstawę krzyża na latarni. Kula winna być wykonana z blachy miedzianej, złoczona galwanicznie. Kulę należy oczyścić metodą chemiczną ze zwróceniem szczególnej uwagi na pierwotne wykończenie powierzchni (złocenie). Pełny zakres degradacji kuli oraz prac do wykonania będzie możliwy po jej ustaleniu po demontażu.

Uwaga! Przy montażu krzyża, celem zapobieżenia powstawania ognisk galwanicznych, należy zwrócić uwagę na odizolowanie blachy miedzianej od blachy cynkowej poszycia dachowego oraz metalowej konstrukcji krzyża.

13.7. Instalacja odgromowa

Projektuje się wykonanie na budynku cerkwi instalacji odgromowej - zwody i przewody odprowadzające należy wykonać z drutu FeZn 8mm. Pozostałe elementy powinny również być wykonane ze stali ocynkowanej.

Przy wykonywaniu instalacji odgromowej należy zwrócić uwagę na odizolowanie blachy miedzianej (pozlacanej kuli) od elementów ocynkowanych instalacji odgromowej. Pozwoli to zapobiec powstawaniu ognisk galwanicznych i w konsekwencji degradacji blachy cynkowej.